

ORADEA-MARE (N. VÁRAD)
10 septembrie st. v
22 septembrie st. n.

Ese în fiecare duminică
Redacțiunea:
Strada principală 375 a.

Nr. 37. ANUL XXXI.
1895.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.
Pe $\frac{1}{4}$ de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Ion Nenițescu.

In literatura noastră modernă, poezii au cam neglijat terenul sentimentelor naționale. De și istoria în desfășurarea evenimentelor, a produs acte mari în viața națiunii române, lira celor mai mulți poeți români a rămas mută; aproape singur pururea tinerul nostru Alecsandri a fost cel ce le-a cântat și a dat astfel expresie poetică sentimentului obștesc care a încălzit atunci inimile românești.

A trecut vremea, când Andrei Mureșanu a electrizat „bătrâni, bărbați și tineri, din munți și din câmpii“ cu puternicul său apel „Deșteaptă-te Române“, care, ori cât de mult criticat de unii, va rămâne purure o sublimă poezie, căci exprimă gândirea unui neam întreg; a murit și lira lui Bolintineanu, care a rupt câte un episod din foliantele chirosovelor vechi și a creat din ele balade despre Mama lui Ștefan cel mare, Mihaiu Viteazul și alte figure ilustre, declamate și cântate cu atâta plăcere în toate cercurile românești; nu prea încordă lira națională nici ceilalți, cari apucaseră a le urma, căci nu mai e modă a serie poezii naționale.

S'a enunțat principiul, că poezia n'are să se ocupe decât de idei universale, ce ating totă omenirea, deci idiomul național, pe care îl înțelege și simte numai un popor,

nu poate să inspire pe un poet care tinde să ia un loc în rândul adevăraților poeți mari. Poeții nostri și-au căutat subiectele în istoria universală, iar eroii români, faptele care inspiră curaj și entuziasm în toți ai noștri, s'a dat la o parte, ca nedemne de lira lor. Un cosmopolitism fals și întăritat a copleșit lira românească, iar poezii cari nici în fața acestui curent n'au încetat să atingă și corda națională, au fost luați în ris.

În mijlocul acestei situațiuni, care vrea să taie lirei accentul cel mai sonor, sentimentul național. trebuie să fim foarte recunoscători acelor poeți, cari, în opoziție cu curentul nenatural, vin și ne cântă de trecutul și de viitorul nostru, cari cultivă în noi iubirea de neam și de patrie.

Unul din acești puțini este și poetul al cărui portret îl prezintăm pe pagina aceasta; de aceea credem, că prin acesta facem o plăcere publicului nostru celitor.

Unul din acești puțini este și poetul al cărui portret îl prezintăm pe pagina aceasta; de aceea credem, că prin acesta facem o plăcere publicului nostru celitor.

Ion Nenițescu s'a născut la Galați în 1854. Tot acolo a studiat și cursurile primare și o parte din cele secundare, pe care apoi le-a terminat în Iași. Făcând bacalaureatul, intră de bună voie în armată. În scurt timp țera s'a aflat în ajunul evenimentelor din 1877, merrite d'a fi epocale în istoria României, căci au

ION NENIȚESCU.

produs neatârnaea ei. Densul luă parte în acel mare rebel, ca oficer în al 13-lea regiment de dorobanți și în memorabila luptă de la Grivița, unde armata română a trecut prin botezul de sânge, a fost rănit. Din acea campanie militară a adus cu sine inspirațiunile sale patriotice, pe care în urmă le-a cântat cu multă simțire.

După încheierea rebelului, a plecat în străinătate, ca să-și completeze studiile. A stat doi ani de zile la Berlin, unde a luat doctoratul în filosofie și pedagogie, publicând și o lucrare în limba germană intitulată „Die Affectenlehre Spinoza's“, care a fost bine primită de cercurile literare germane.

Intors în țară, s'a dedicat carierei didactice, ocupând felurite funcțiuni pe terenul acesta. Acuma este inspector al învățământului primar al circumscripției București. Ca bărbat de școlă se bucură de stima tuturor.

În literatură a debutat prin poezii și prin lucrări didactice. A publicat trei volume de poezii: „Flori de primăveră“, „Șoimii de la Resboieni“ și „Pui de lei“. Prima și ultima colecțiune conține bucăți mai scurte, cea din mijloc este o poemă epică. A scris și piese de teatru, dar acele nu s'au publicat încă. Poeziile sale sunt ușoare, clare și dulci, ca cele populare. Subiectele sale sunt inspirate mai cu seamă de vitejia strămoșescă, pe care o înfățișează cu culori vii.

A redactat și o revistă „Țera Nouă“, în care a publicat multe lucrări didactice.

Din poeziile sale dăm una mai la vale.

Cântecul Prutului.

„Prutule! Prutuțule?
Curgii mai lin, drăguțule!
Mai oprește-te în cale,
S'aud vocea gurii tale
Fapte spunând bătrânești
Și învingeri vitejesci!
Și mai spune-mi, spune-mi încă
Vecinicia cea adâncă
Ce păstrează Țerii mele?“
— Curgerea mi-oi domoli
Și multe ți-oi povesti
Fapte mari și vitejesci
Și victorii bătrânești.
Alei! Multe-am mai vădut
Și mult sânge-am mai bătut!
Vedui pe Dacia barbari
Cu virtuți mari militari,
Pe Decebal cel vitex,
Ce făcea Romei necaz.
Vedui pe badea Traian,
Cel roinic și năzdrăvan,
Cum luptase, cum învinse
Și Dacia o cuprinse!
Și vedui pe la hotare
Cum sfârmau orde barbare,
Vedui frate admirai
Și pe spate-mi legănai
Pe Mateiu Bășărăbeanul
Și pe Ștefan Moldoveanul
Și pe Mircea cel moșneg,
Ce sburau cu-al țerii steg
Și luptau ca niște zei,
Învîngînd, deu, pe mulți rei!

Vedui Turci, Tătari... viteji
Izgoniți de cei plăieși!
Vedui țera cutropită
Și-o vedui nedreptătită,
Dară nicicând biruită!
Aste știu și le-am privit,
De când curg fără sfârșit
Din Capați tot mai la vale
Până'n Dunărea cea mare!
Și așa și 'n viitor
Cerul stînd în ajutor, —
Patria ni va fi tare
Și-a fi mândră, și-a fi mare!

I. NENIȚESCU.

O deraiare.

A deraiat trenul. Toți călătorii, morți séu zdrobiți, astăseră îi aduce aci. Pe fiul negustorului Măntulescu, care plecase să cumpere mărfuri de la București, îl aduc mort.

Vestea asta se respândi ca fulgerul în tot orașul: cucónele, ingrozite, simțiră câțiva fiori reci pe obraji; unele merseră chiar până la lacrimi. Apoi întea emoțiune trecută, lăsară tóte în pămînt, se pregătiră să plece ca să aștepte la gară sosirea trenului. Fiecare se ducea la vecină-sa ca s'o înștiințeze. Se opriau la cunoștințele din cale, ca să le ia.

— Hai, nu mergi la gară?

— Ba merg.

— Dar știi ce s'a întemplat?

— Cum să nu știu.

Și fiecare se găsiă mai bine informată: „Eră și Cutare, în tren... și bărbatul dnei Miceanu, fratele părintelui Dulcescu; plîngea popa ca un copil“.

Popa avea mania lacrimilor.

Dar bietul băiat al lui Măntulescu?!... Tóte fuseseră în an în prăvălia lui: eră vesel, vioiu, le laudă stofele și le poftise pe tóte să vie să cumpere după ce-o aduce mărfurile de veră.

— Săracul! se mai gândiă el că n'o să ajungă să le vîndă?

Și tóte luau un aer induioșat, cu ochii măriți, fețele palide și lungite, sguduite de mici flori, sprince-nile seriose, gura tăcută.

De la fiecare casă eșiau câteva femei; cele care se întelnuiau pe drum, inchepeau să-și spuie vestea, cu vâicărele și amănunte din ce în ce mai grozave; apoi se intruniau și astfel, grupe-grupe, mergeu spre gară.

Clopoțelul de la școlă sună mai devreme în acea zi; și în urma fetelor cu cartea la subsuoră, cu lucrul în mână, veniau institutórele, ținendu-se la braț, apoi institutorii, la câțiva pași, isprăvind o discuție începută în școlă.

Erau cinci ciasuri. Bărbații eșiau de la slujbă. Unii, găsind ușa incuiată, își inchipuiră că numai la gară pot să-și găsescă odórele; alții nici nu mai dădeau pe acasă, iar la gară remăneau fórté mirați vîlîndu-și nevestele acolo.

— D'apoi cum? așa lucru rar, să nu vin și eu să-l vîd?

Ei nu mai diceau nimic. Eră o mahnire generală, mai mare decăt a fiecărui din ei în parte, o mahnire care le amorțiă pentru moment vorbele în gătlee. Se interesau numai de acea nenorocire.

Mai întei se ingrămădiră cu toții, cucónele în primul rând, impregiurul șefului stației, cerând amănunte. Acesta căută să le asigure că nu s'a întâmplat nimic, le spunea înse cum vagonetele s'au sfărâmat în bucăți; locomotiva s'a resturnat în câmp, la atâți kilometri, iar călătorii au ramas pe jos, nevoiți să-și urmeze calea cum vor pute, până la cea mai apropiată stație. Apoi le spuse care anume tren deraiase. Negreșit că nimeni nu creșu că au putut scăpa cu ășile bieții ómeni din tren, când vagonetele lor se făcuseră bucăți.

— Totdauna funcționarii caută să-și scuze brés-la.

Pe peronul din fața gării înse se părea că lumea începuse să se mai liniștescă. Cucónele, doue câte doue, se preumblau în rânduri ca pe o alee strîmtă din grădina publică a orașelului. Gesturile reîncepură vesele, fețele își luau espresiunea obișnuită, privirea dulce și fulgerătoare, ba încă și zimbete furișe cătră ofițerașii cari, profitând de perspectiva unor veduvii pricinuite de acest accident, se grăbiau să-și ocupe locurile, să nu le lase să se recescă, și le mângăiau pe femeile nenorocite, făcându-le curte.

Adevărul e că n'ar fi nemerit mai bine. În nenorocire ori ce mângăere face reu, plictiseșce; așa cum înse o înțelesese ei, nu putea decât să fie plăcută.

Și de-aceea, după câteva clătănări din cap, gesturi de „lăsați, nu mai vorbiți“, făcute de mâni gingașe și desolate, ofițerașii, cari nu se descuragiau, căpătară un zimbet palid, trist, dar plin de o bunăvoință melancolică

În restaurant, lumea se ingrămădiă acum impregiurul unei brune mititele și gróse, care plângea o plóie de lacrimi.

Își adusese aminte de-odată că tată-scu care șe-dea în alt oraș, o înșciințase că în acea nópte va plecă la Bucureșei pentru niște afaceri.

Celor de pe peron le aduse vestea o fetiță:

— Nu șciți, dna Cosmescu plânge!...

— De ce? întrebără mai tóte femeile într'un glas.

Și fugiră în restaurant.

Când aflară de ce plânge, începură s'o mângăie cu vorbele obișnuite în fața unei morți.

— Dar lasă, dnă Cosmescu, nu mai plânge, îți mai faci sânge reu degéba; decă a murit, n'ai să-l mai invii.

Bruneta remase un moment fără lacrimi, cu ochii holbați la aceste prietene, întrebându-se ce fel de inimă au? cum pot avé sânge rece, arătându-și înse fețele mahnite, pe când îi vorbiau? Apoi își reîncepură lacrimile ei, mai dese și mai mari.

Veni rândul bărbaților.

Aceștia începură a se arată mai supérați, că dna Cosmescu plânge fără a fi incredințată; erau siguri că se intristeză degéba, ș-apoi, ca glumă, mai adăogau:

— Lasă să plângi după ce vei aflá.

— Mai bine te-ai duce să dai o telegramă la familie!

Idea erá bună. Bruneta se sculá îndată, luá o birje și plecă.

Între cucóne începură iarăș plângerile: compătímiau tóte pe bieța dna Cosmescu

Apoi, urmate de ofițeri, își reluară plimbările, ochiadele, zimbetele.

Între acestea, trenul întârdiá.

Negreșit, la asta se așteptau, de vreme ce deraiase cel din ajun. Se uitau mereu fórté nerăbdătoare, pe calea pe unde trebuia să sosescă. Și de și erá târdiú, și nu máncașeră nimic, dar se gășiau așa de bine

acolo, în așa drăgălașă societate, că-și uitau de tóte, chiar și de fóme. Dealtmíntrelea, trenul trebuia să sosescă îndată și decă il așteptaseră până atunci, puteau să-l mai aștepte câteva minute.

În întuneric ofițerii se făceau mai îndrășneți. Se aprinsese un biet felinar acoperit de cétă, în mijlocul peronului; dar lumina lui nu putea decât să dea mai mult farmec acestei dulci întâlniri. Cu drept, și se părea că te găsești într'o potecă de dragoste. Nimeni nu mai vorbiá tare. Se auđiau numai șópte, intrerupte de risete discrete și voluptóse, séu de un „Ah, domnule!“ pe la colțurile mai dosnice. Apoi, la lumina felinarului, se vedeau obrajii apropiați, vorbele se împreunau pe buze, capetele se atingeau, pėrul creș și parfumat al femeilor mângăiá fruntea fierbinte a amoresaților.

Și aceste tóte pe stomacul gol!

Un șuerat prelung, un nuor de fum, șgomotul nesfėșit al roților care se oprese, și trenul erá în gară.

Cucónele se aședă în rând, își iau fețele lor de nenorocire, așteptând înse cu o curiositate vėdită să se scólă morții. Își scóșeră batistele, își pregătiau lacrimile.

Din tren, grăbiți și veseli ca niciodată, se scobóră grămadă toți bărbații, frații și prietenii cucónelor nenorocite; iar printre cei din urmă, băiatul negustorului Măntulescu, gras, zimbitor, înaintează cu mânil pline de boccele și pachete. Pe unde grupurile sânt mai numeroșe, el se opreșce gáfăind și înșciințeză:

— Să poștiți mâne... am adus o mulțime de batiste frumoșe... panglici și decorații pentru balul ofițerilor...

Iar la intrarea îngustă a sălei de ieșire, dna Cosmescu, alergând emoționată înaintea trenului, se izbeșce de cei ce voiau să iésă și trupul ei durduliu e gata să deraieze pe peron... Din fericire, tinerul locotenent Sprintenescu, un echilibrist de prima forță, e acolo spre a impededă nenorocirea și a prinde în brațe pe stimata lui concetățenă.

Laura Vampa.

C u g e t ă r i .

Pasiunea nu ține decât un moment, iubirea este veșnică.

Ch. L. Chassin

*

Dragostea nici odată nu-i mai puternică, decât atunci când cređi că se sfėșeșce din pricina unei certe. Ea trășce în furtuni: la densa sânt tóte tulburate, Voieșci a-i da un mers regulat, láncedeșce și apoi móre.

Ninon.

*

Speranța e ca sórele, care necontentit resare și apune.

I. Gh. Budu.

*

Ura care vine după o mare dragoste, vėdeșce încă o dragoste ascunsă.

Dra Scudery.

*

Gelosia ține mai mult de vanitate, decât de iubire.

Dna Staël.

*

Póte iubi cineva de mai multe ori în vieța sa, dar nu tot pe aceeaș ființă.

Lavis.

*

Iubim mai mult ca să iubim, decât ca să fim iubiți.

Pe gânduri . . .

Pe gânduri, trist, de stau perdut,
Un blând chip mi s'arată:
Ah! vremea dulce din trecut
De suflet mi-i legată.

Căci sbucium, doruri, rënd per rënd
Cu timpul incetat-au;
Dar pe vecie 'n al meu gând
Dulci amintiri lăsat-au.

Și pasu-acum de mi-l indrept
Pe ori și care cale,
Vechi amintiri mi se deștept
Și me cuprinde-o jale.

(Căci ori ce loc mi-i cunoscut
Și îmi aduce-aminte
De ore dulci ce-am petrecut
In timpul dinainte.

Și cum prin nouri se ivesc
A cerului lumine;
Prin cēja vremii te zăresc
Iubita mea pe tine.

Ah! anii trec precum n'ai vré,
Ca clipa ei alérgă;
Dar chipul teu din mintea mea
Ei n'au putut să-l ștérgă.

Căci multe ore-am viețuit
Cu tine dragă fată
Și ah! pré mult te-am fost iubit,
Ca să te uit vr'odată.

Și pré cu farmec îmi zimbai
Când m'aplecăm spre tine;
Când rușinósă-ți intindeai
Gurița ta spre mine.

Cu brațele de te-am cuprins,
Mi-alunecai pe brațé . . .
Ah vieța-atunci îmi părea vis
Și visul o vieța.

Și cu cât drag m'au desmerdat
A tale blânde șópte;
Când ânger tu! te-ai arălat
In visele-mi de nópte.

Dar scris-a fost să nu avem
Nici unul d'altul parte;
Ne-am despărțit și remănem
Acum pe veci departe . . .

I. M. RITIȘOREAN.

Décă vrei să-ți faci prieteni pe cei mai cumpliți
dușmani ai tei, nu le exploată greșelile și nu-i perse-
cută, ci iértă-i și scusă-i.

Cine se iubește prea mult pe sine, nu crede nici
pe frate-seu la nevoie.

Respuns

la cele ce spun dușmanii femeilor.

XIV.

Sostimă de tot legenda din biserică și tonul cum
e spusă e minunat: „Deșertăciune e numele teu
femeie“ dice poetul, iar bărbații care-l aușiseră îi
respund in chor pianissimo, ca să nu fie aușți de
femei: Amin! . . . O femeie fôrte fină la auș pri-
cepù acel suspin inăbușit și repetă sensațios celora-
lalte când fure singure: „Să știți că femeia conduce
lumea, bărbații au frică de noi“.

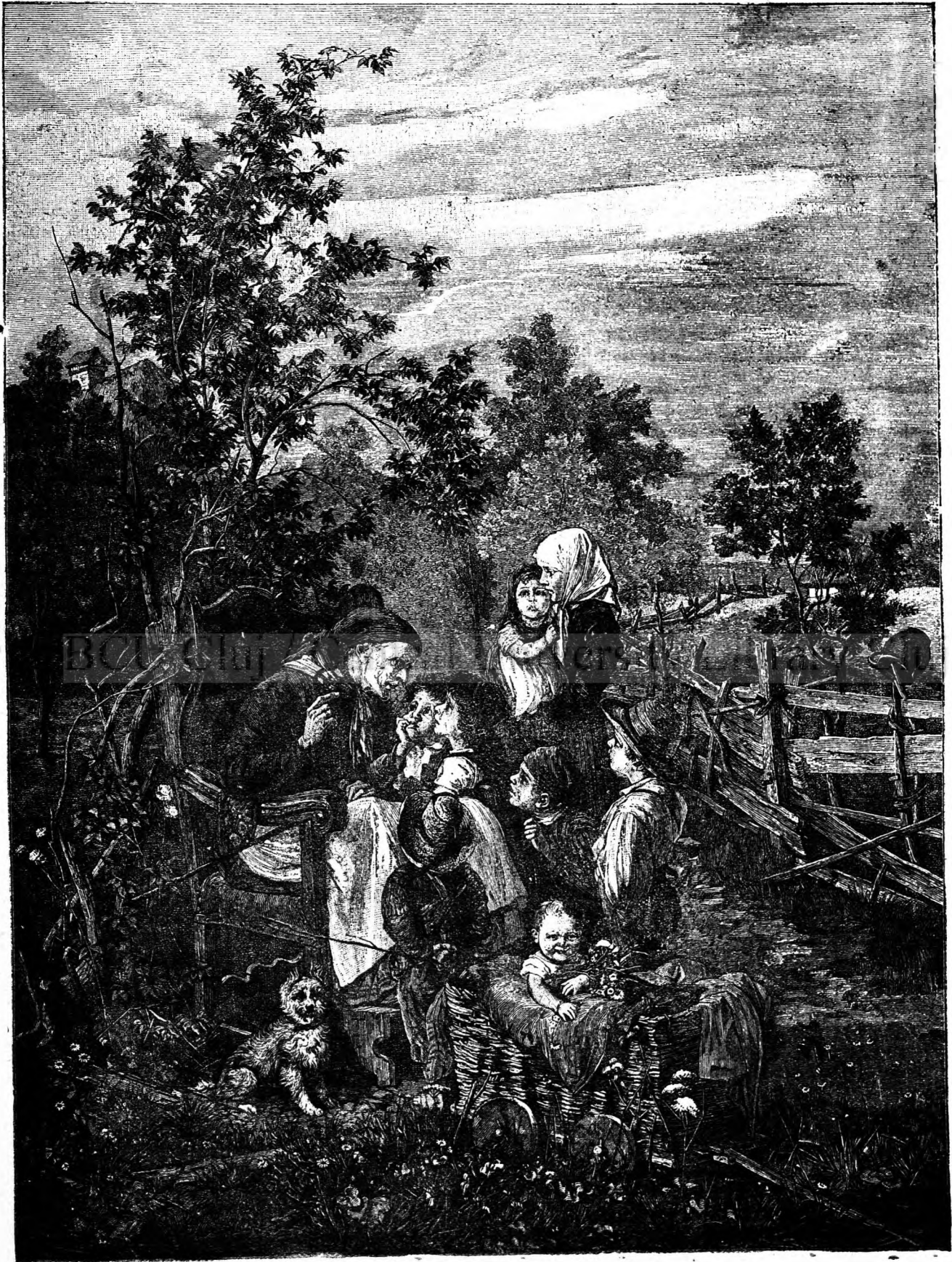
Mai că am crede și noi ca și acésta, că bărbații
ar puté să se témă de femeie, decă femeia ar ști să se
menție in puterea ei; dar nu să mai plângă, căci fe-
meia adevérată îi iubește cu tótă sinceritatea; nu-și
caută profiturile și tot ei sânt stăpâni, ea atêrnând de
dênsul ca edera de copac: plânge și se usucă când
nu-l pôte cuprinde și de brațul lui se rașimă. Pentru
că ea e cea sentimentală, iar bărbatul intotdeauna pro-
saic și realist. Tocmai atunci va avé bărbatul a se
tème de femeie când va deveni reală și ea.

O poveste hazlie ni se mai spune și despre o
altă femeie: o adevérată témă matematică scornită pe
conta femeii — asta se vede cât de colo, căci cu ast-
fel de calcule femeile nici odată nu s'au ocupat. E
vorba, că undeva un bărbat ar fi fost făcut prizonier,
iar pentru ca să fie eliberat, îi trebuiau 600 de florini.
De aceea el serie femeii sale și o rógă: Iubita mea
soție, grăbește și trimete-mi 600 de fl. pentru ziua de
15 februarie, căci atunci me slobod bun téfăr, sânetos
— in 16 inse îmi vor tăia nasul; in 17 urechile, in
18 buzele, in 19 degetele, iar in 20 capul.“ Femeia nu
avea la 15 februarie decât 300 fl., in 16 400, in 17
500 și in 18 februarie 600. Cu acești bani a pornit
să-și elibereze bărbatul, dar aducându-și aminte cât va
fi de urit, a gândit că ar face mai bine să se întorcă,
căci cu suma acésta își pôte luá un bărbat intreg!

Iată adevérata mészură de dușmănie din partea
bărbaților; la ce invenții nu ajung. pentru a face un
așá monstru din inima unei femeie; care se vede că-l
iubește cu așá credință pe bărbat și se trudește atâtă
până ce adună părăluțele . . . Despre acésta chiar ni-i
și noue ciudă . . . Pôte să aibă așá inimă o femeie?
Numai bărbații sânt așá de simșitori la frumuseța, in-
cât indată ce i se vestejește o lécă femeia, alérgă după al-
tele — femeile bietele, dór este și proverbul: „numai
după urși și după lupi nu se duc“ și trăese, și-l iu-
besc — ca să fie astfel, după cum ni-o descrie, ar fi
trebuit să-i pue și ei un cap egoist de bărbat, și nu-
mai atuncea putea simși prin calcul ca și el . . .

Una dintre incriminațiunile aduse femeii e și poe-
sia următoare:

Mihalache in pat zace,
Sócra lui e fôrte bine,
La-améndoi precum se vede
Un reu inima le ține.
Mihalache ar témă
C'o să móră ne'ndoios,
Iar soția se 'ngrigește
Că s'o face sânetos.

Bunica povestește.

Lucru ce prea credem, după cum am spus și mai sus, și am adus exemplul pe femeia ce jucă și cântă de bucurie pe mormântul bărbatului ei.

Dar odată cu acesta, dl Simu ne mai dă și altă poveste: cumcă un bărbat pe patul morții ar fi dis femeii sale: Scumpa mea soție! Văduvia-i grea. Eu am socotit că după mórtea mea tu să te măriți cu prietenul Costache.

— O scumpul meu soț, la acest lucru și eu me gândesc de multă vreme. Poveste fôrte cu haz, dar noi șcim una din gura poporului, adecă din gura femeilor ce au observat fôrte bine și prin decurgere de ani aplecările bărbatului — ele spun așa: că bărbatul numai trei bucurii are în viață: atunceea când se însoră, când îi naște femeia ficior și când îi móre femeia — că s'a insurá a doua oră.

Dar decă ne-a plăcut cineva din articolul citat, de sigur că e Costică, acela e bărbat!

Costică e de curând insurat și se rógă în totdeauna la Dđeu ceea ce face pe femeia lui nemulțămítă: Me neglijezi Costică, îi dđice ea. Tótă sêra te rogí lui Dđeu. Pentru ce atáta rugăciune? Totdeauna te-ai rugat așa?

— Ba nu, ci numai de când m'am insurat.

— Și ce ceri tu de la Dđeu în rugăciunile tale?

— Răbdare, respunde Costică...

Domnii gândesc de sigur că și noi găsím de ris trăsătura acesta; noi nu-l găsím pe Costică de prost și nici de martir precum l'ar crede dl-or, ci-l găsím genial.

Care e garanța fericirii în căsătorie, decât deplina înțelegere între soți. Nevêsta lui Costică îl iubește, asta se vede cât de colo, se vede inse că e puțin norocósă, că are tóne — el ca bărbat cuminte vré să o vindece. Ea îl intrébă și când aude de sigur că mai întêi ride, dar apoi își ia lucrul serios în cap și se gândesc cum s'ar desbará de defectul ce are și care îl nefericește pe bărbat... Așá ar trebui să facă toți bărbații; bărbatul ca mai mare e mai cuminte, el trebuie mai întêi să observe defectele femeii și să caute a le îndreptá; tot așa se înțelege că se așteptá și de la femeie față de bărbat. Or cât ar fi de apropiáți în simțire și gândire, chiar și aceia ce se iubesc, tot pot să existe între ei apucături, trăsături de caracter care îi țin depărtați, neputându-i cu totul uní, ba chiar pot să-i facă nefericiți. Acestea inse trebuie luptate, soții trebuie să aibă ca datorie în vederea fericirii și viitorului lor a se studiá și îndreptá — astfel în viața de tóte dílele o multime de calități și defecte vor eși la ivélá: în mod fin și fără de a o atinge, bărbatul îi va descoperi femeii voia lui, și decă se iubesc, cu drag se vor ascultá. De odată va fi greu, va fi luptá, le va trebui răbdare, resignare, dar apoi se vor aplaná — și câtă bucurie pe urmă când vor vedé că ceea ce le-a făcut dintêi traiul reu, displăcerea, dispere; ranele sânt tã-măduite, defectele lăpédate și numai calitățile frumoșe, care de la început le făcea legătura și îi încântase, acuma inmulțindu-se, eșind mai mult la ivélá, le fac tótă fericirea; iar în locul buruenelor de alta datá ese plante folositoare sáđite după trebuința inimii lor. Se înțelege că tot ce cere unul de la altul, trebuie să fie în conformitate cu adevêrul și rațiunea; — dar sânt femei ce intr'atáta iubesc bărbatul și-l ascultá, încât primesc de la dênsul ca drepte cele mai mari utopii. Trebuie ca femeia să fie anume potrivítă cu el, căci alta care are spirit și simțul adevêrului, nu-l va ascultá și iatá o altá causá de urá și neînțelegere între ei. Tot astfel

sânt și bărbați cari nu intrébă nici odată ce a făcut femeia lui — cheltuescă cât de mult înzădar și făcă una după alta la negliobiu, el e incredințat că nime nu lucréză mai cuminte decât ea — atáta i e de dragă; aceștia nici nu au nevoie să se mai îndrepte, decă pot fi fericiti așa cum se aflá, cu calitățile și defectele lor.

Pe când alte femei sânt geniuri în privirea economiei și conducerii casei, în interior ca și afará, dar totuș nu pot fi nici odată recunoscute de bărbat și avé preț înaintea lui; ceea ce aduce că femeia să se descurajeze și să nu mai pótá lucrá, iar când apoi vine bărbatul a o blamá înaintea lumii, are tótă dreptatea și ea blamatá remâne pe veci, fără de a se cunoșce vr'odatá adevêrul. Aceștia amêndoi reciproc vor pierde tótă increderea și stima ce ar trebui să aibă unul cãtră ecalalt, femeia vêđându-se nedreptățítă, nu-l va ținé pe dênsul capabil de a o puté judecá; și nu va primí să asculte nici odatá nimic de el, precum și el nu va suferi vorba ei, or sfada — ómenii se sfădesc și făcându-și reproșuri, auđindu-și greșelile unul altuia, pot veni la minte, aceștia inse vor trái vecinic ca niște cărți închise, unul lângá altul, fără de a șci vr'odatá că-și conțineau în ele raiul pe lume și fericirea, decă ș-ar fi dat silință a le deschide și cetí.

Cât despre ceea ce priveșce vanitatea și cochetăria nóstră, aducându-se exemplu „dama bôtránă căreia trebuia să i se facă operația ochiului și care în ultimul moment a cerut oglinda ca înc'odatá să se mai vêđá — séu acríța care-și ascundea anii — tóte acestea precum și altele sânt trăsături de vanitate, de cochetărie femeiescá, fără care n'am puté esistá. Atáta ne-ar mai trebui, ca să renunțám și la acêsta armá... Dór prin mii de ani cochetăria a intrat în sânge și e cea mai sigurá putere de atragere și arma cu care ve zdrobim. Se șcie de fiecare: îmbracă o copilítă de doi ani cu rochie nouă și vei vedé cum se va uitá în oglindá, se va neledí dđicând că-i cicea, iar tot orientul pâná la estremitatea lui, unde femeia numai la grația bărbatului a stat, cum s'a perfecționat în dresuri și parfumării — pâná și ochii și i-au întors și piciórele și le-au sfărmat și câte și câte suferinți nu îndurá numai și numai să-i placá, să-l adórmá pe leu; ea biéta luno, când își împrumutá ca să-i placá lui Joe, brêul de la Venerea; și încá nu-s mulțămíți când li se face atátea pentru a-i mulțámí! Să vedem pe o femeie de naturá mai bărbătescá, care va voi să fie mai cuminte decât celelalte și să devie așa adecá, cum bărbații ar voi-o: serióșă, aședatá și respingênd or ce podóbe; să vedem pâná unde va merge? Degrabá, degrabá va trebui să se întóreá înapoi pe drumul cel bătut de mii de ani, pentru a-și cultivá grațiile și ființa. Nu avea trebuință Juno cea casnicá și serióșă să împrumute de la Venerea brêul pentru a plăcé! Ce vrați, femeia e slabá, ea are trebuință de iubire: arme, arme îi trebuie pentru ca să pótá trái! Și astfel se face, că femeia devine cochetá. Dar cu modul acesta ea stá cât mai îndelung pe pazá, asigurându-și cât mai îndelung iubirea de care are trebuință — decă nu ar cãpétá-o dintr'un loc, să o pótá gási în altul.

Iubirea la femeie face una cu egoul ei, ea vré ca iubirea ce o dá bărbatului să fie prețuitá, considerându-se prețuitá ea; altfel nu póte înțelege că bărbatul o iubește, când nu i-o va spune, nu i-o va arátá, unde e bucuria ei? Ce mândrie are mai mare femeia decât de a șci că vede tótă lumea cum e de adoratá de dincolo și că toți o invidiézá — acêsta considerând ca

meritul ei cel mai mare, ca elogiul persoanei sale; iubirea ce a fost în stare de a inspira. Totă purtarea bărbatului ce nu corespunde purtării acesteia a femeii sale, e greșită, ea nu cere de multe ori nimica pentru fericirea-i, decât să fie iubită și alintată ca un copil, și să-l potoască și ea pe bărbat alintat; astfel, pe capul lui, în drăgălășia cea mai mare își va manifesta lăcomia și puterea; când înse i-o va opri trebuința aceasta, ea își va manifesta pe capul lui totă puterea sfidându-se — iar în cele din urmă urindu-l și astfel va merge până a găsi în altă parte aceea de care sufletul are trebuință. Cine li e vina la bărbați decât după ce-s însurați nu se mai interesează și nu le mai pasă de femeile lor, considerând ca cea mai mare înjosire a corespunde nebuniilor ei. Femeia e născută să fie iubită și să iubescă, iubirea e pentru densa aerul ce-i dă viață și o face să respire, când nu-l are, se usucă pe din ce merge, vezi că are de toate și cu toate acestea more; se știe dór că femeia ce n'are bărbat séu copiii, pe cari să-i iubescă și să-i desmierde, își iubește cățelul séu măța, pentru plăcerea de a iubi și desmierdă, ca și fetița păpușa sa.

Afară de scopul acesta al cochetăriei la femei, cochetăria nevinovată e o petrecere plăcută de timp și o plăcere care pune multe pagube la loc. Dar a fi cochetă într'un mod frumos și inocent, e și acesta o artă la femei; trebuie să știe bine cum să se porțe și unde să se oprească pentru a nu merge un pas mai departe și a nu se pute apropia nime de ea. Ținta ei, chiar decât nu o știe, este de a se face iubită și stăpână, a fi regină pe inimi și nu sclavă, după cum e rolul frumos al femeii de a fi. Astfel domnind pe atâtea inimi, ce în totă viața nu-i pot fi decât prieteni, în neputința ei, își are într'atâtea puncte puterea asigurată; prin care o duce în viață, dându-i impuls și emulațiune la faptele cele mai înalte și simțiri frumoase de care și acei bărbați ce vor veni în atingere cu ea se vor împărtași.

De sigur că acesta e femeia ideală, femeia în vârstă în sine; o altă femeie comună, în rolul acesta nu ni-o putem închipui. Și e deosebite de femeia ce poartă titlul de „cochetă“. Aceasta va fi totdeauna nevinovată de cei ce o adoră, decât prin purtarea ei amabilă a plăcut și nu va căta să stărnescă nenorociri și pasiuni, nelăsând pe nimene să creadă în iubirea ei, neputându-și făgădui decât amiciția sa. De sigur că decât e incongiurată de familie și de grigile casei — la persoane ce se cer a fi serioase, cochetăria aceasta ar fi ceva nenatural; acea femeie ar trebui să-și negligeze datoriele sfinte și binecuvântate, unde găsește cu recompensă de toate; să se fure de acolo pentru a face astfel de nebunii. La tinereță înse, și în rolul îngust de neactivitate și neluptă a femeii, unde să potoască ea învinge și să simțea, — toate câmpurile fiind de bărbați luate, acesta singur i-a rămas prin modul cel mai natural pentru a pute să lupte și să triumfeze; și în adevăr, e tot ce potoacă fi mai plăcut, căci mai mult e avisată la triumf, de aceea se vede luând în el parte de la femeia cea mai simplă, până la cea mai de sus — și cu cât va avea mai puține idei și cunoștințe, va face mai puțină parte din interesele generale, cu atâtea mai mult pe terenul acesta se va afunda — iar bărbații murmură și se simt nefericiți; dar deice-i femeii locuri, deice-i roluri în care să corespundă, libertate, câmp să lupte, să se manifesteze în lucruri mai de folos și reul va încetă.

ELENA VORONCA.

Poesii populare.

Culese de la feciorii regimentelor de infanterie 2 și 46 în Viena.

1

Plânge-me maică cu dor,
Că ți-am fost dulce ferior,
Îți luam boul de corn
Și ți făceam negru ogor,
Sămânând grăul de veră,
Să-mi faci nuntă și tomnă.
Iacă maică ce-ai făcut,
Pe ferior ți l'ai pierdut,
Pe drumul Orlatului.
Cu pușca împăratului.

2

Aceeaș lună, aceeaș stele,
Lucesc acuma și mândri mele,
L'acaleaș toate și eu privesc,
De lipsa ei me jelesc.
Aceleaș ceruri — priviri mărețe,
Salută tainic ș-a ei tristețe,
Și una-i sörtea amânduror,
Să ne iubim cu tainic dor,
Of lună blândă cu stele pline,
Duceți-i saluturi de la mine,
Când ea de dragu-i va întrebă,
Remasă singură 'n jalea sa,
Tu cer albastru o 'nsenină,
De ți s'arată cum lacrimă,
Să-i spui că-i dulce de suferit,
Când știi, că 'ncaltea ești iubit.

3

Gândurile mele,
Trec ca rîndunele,
'Nu zbor neincetat,
Pe pământul lat,
Tot plutesc în fală,
Și prin lumi se 'nșelă,
Pretutindeni trecă,
Mai s'opresc olcă,
Cu un jalnic dor,
Chiar la cuibul lor.
Astfel obosite,
Gustă dulci clipite,
La acelaș loc.
Fire-ar cu noroc!

4

Nime, nime nu 'nțelege,
Nime, nime ah nu-mi crede,
Dorul meu nemărginit,
Că iubesc, dar nu-s iubit,
M'ai trădat fără cruțare,
Dorul, dorul meu cel mare.
Prea puțin el te-a pasat.
Numai lacrimi mi-ai lasat.
Când ah când eu voi începe.
Jalea mea a o pricepe,
Și al desperării cânt?
Ah de-abiă numa 'n mormânt...

T. BOCANCEA.

O scrisóre.

Ori-ce iubire, fie ea sinceră séu nu, e tendențiosă — secol de positivism, ce să-i faci? Așá a fost de la începutul lumii, așá este, și tot astfel se va urmá de aci încolo, cât vor fi pe páméntul acesta femeii și bărbați.

Cá va face o crimă femeia, care nu-și mai iubește bărbatul, e o chestie care nu se póte resolvá așá din doue trei cuvinte, fiind fórté multe și de diferite naturi cauzele care aduc pe o femeie la pasul acesta.

Bărbatul dtale, véđut in trecát de mine și cunoscut puțin din cele ce mi-ai povestit in câteva rënduri despre densus, observ cá n'are de loc la indemáná — și acésta pentru cá nu simte — cuvintele simple in felul lor, dar care spuse și arangiate in mod estetic, fac de multe ori fericirea căsnicieii. Și pentru cá nu dá nopti întregi pe acasă — acésta mi-ai spus-o singurá și se póte vedé chiar după cercul vénét, care s'a format impregiurul frumoșilor dtale ochi, — pentru cá te negligézá până intr'atáta; ei bine, un asemenea bărbat este de condamnat; véđi dar cá nu e causá fără efect. Décă ar veni regulat acasă, unde e așteptat de o soție așá de frumoasă cum ești dta; décă ar avé cât de puținá iubire pentru acéstá femeie și décă ș-ar ocupá spiritul numai cu densus, făcénd-o să înțelegá cât de scump lucru este legátura a doue ființe cari se iubesc, atunci dta, femeia lui, n'ai mai avé timp să te mai gândesçi la alt ceva, l'ai iubi — póte — și chiar ai trece cu vederea micile defecte ce ar avé. Dar așá, lăsatá singurá, lipsitá de o vorbá bună, incongiuratá nu-mai de pustiu, spiritul începe să vagabondeze și atunci fără să vrei te véđi târitá de idei, care sânt criminale la o soție. Atunci de sigur cá nu-ți mai dai cont de nimic, uiți totul și te lași in voia întéplării, erá de prisos să mai fi spus cá suferiai, de óre-ce citisem deja pe fața dtale acésta și véđusem cât de greu îți veniá să stai lângá un om nesimțitor, care și-a lăsat femeia să mánance singurá și el a adormit cu capul pe mészá intr'un restaurant — acolo unde te-am véđut pentru prima órá. Décă nu me înșel, imi pare mie cá in momentul când eu luasem un jurnal să citesc, ai furișat o lacrámá in batistá; dar asta așá de repede, cá décă nu mi-aș fi aruncat in aceea clipá privirea spre dta, ar fi putut trece neobservatá... o lacrámá in táceria aceea a spus multe, mai multe chiar decât ai fi vorbit doue ciasuri. Va să dicá ai pláns; și plánsu ásta nechemat, pe care ai căutat să-l ascunđi de privirile celorlalți, in urma decepției séu chiar a suferinței ce ai îndurat, când te-ai véđut atât de jos căđutá.

Mai mult ca sigur, ai avut visuri frumoșe inainte de mărițiș... Ți-ai fi fáurit cine șcie ce Fét-frumos, in minte și atunci, ai cređut cá mărițându-te vei fi fericitá și ai să duci o vieță pliná cu plăceri, lâng' un soț iubitor, care te va face fericitá. Nenumérate dáți, gândul ásta te-a urmárit meru și pe đí ce a trecut, ai grámádit in minte cât mai multe ilusii posibile.

Nu me indoesc de loc, cá ai fost, ca fatá și chiar ca soție, fórté mult incongiuratá de tineri, care ți-au dápánat cuvinte dulci la ureche. Ai privit pe mulți, póte, cu indiferență, dar asta nu a impeditat nimic, ca

din treg noianul să nu-ți resará vre-o páreche de ochi, la care ai privit mai mult și care te-au făcut să roșesçi, când a cătat mai mult la frumoșá-ți figurá... Ah!... oftezi?... Așá dar am ghicit?

Dar aci, véđi se nasc și dificultáțile, cáci dta, femeie măritatá, care cunoșci mai bine numai pe bărbatul dtale, trebuiește când vei voi să faci pasul acesta, trebuiește, đic, să deschídi ochii bine de tot mai întéu, pentru ca să cunoșci indeajuns pe acela. căruia ai voi să-i incredințezi iubirea dtale, nu, mai târđiu, după ce-ți vei fi urit bărbatul, să véđi cá ai făcut-o acésta, pentru un om fără recunoșcință, care n'a cătat la dta decât o distracție pentru un timp óre-care.

Ințeleg fórté bine cá-ți vine greu de tot, ca să te fereșci și să te aperi așá cum ar trebui: la o iascá uscatá e de ajuns o singurá scántee; și inima dtale a devenit in aceste momente, ca una din acele cetáți unde sentinelele dorm, iar dușmanul intrá fără cea mai micá grije.

Ei bine, unei femei cinstite i se cere, ca chiar in momentele acelea, să nu-și pérđá presența, pentru ca la urmá să n'o alunece pe panta care ar duce-o sigur la perđare.

Par' cá te véđ, cum roșesçi și oftezi, acésta-mi dá să înțeleg cá inima nu-ți mai aparține, cá e datá și cá vorbele mele póte cá te-au atins

Când femeia iubește, cât de dulce i se par orele, când mintea îi sbórá la densus, zúgrávinđu-și-l inaintea ochilor, așá cum e. In acea singurátate, departe de el, i se pare cá-i lipsește ceva și ar voi atunci să fie aproape de densus pentru ca să-și oglindesça ochii in ochii lui și să-și rađeme capul de umérul seu. Amorul, dómná, véđi dta, face ca imagina iubitului să fie veșnicá in cugetarea unei femei, tainică pentru toți, pe care de multe ori o ascunde chiar și de densus, nelăsánd-o orgoliul să se tradeze. De multe ori când densus i stringe máná, ea tremurá, când o privește mai mult își lasá ochii in jos, iar când îi vorbește, tresare. Fuge de privirea lui și tot in acelaș timp o cautá; e departe și totuș densus il vede aproape! Și când stá lângá el, par cá tot nu s'ar săturá privindul și ascultánd dulceța graiului seu, care îi vibrezá mult timp in urechi, ca o melodie dulce, de care îi pare reu cá trece așá curénd. Iatá dar dómná adevératul amor, acesta e, și astfel póte iubi cineva.

Póte ai fi curiosá să șcii décă am iubit vre-odatá? Să-ți respund: décă aș dice cá n'am iubit nici odatá, aș minți; și décă aș dice cá am iubit, iarăș aș minți. Să me esplic: am întélnit in drumul meu destule femei și frumoșe și sentimentale... de tóte categoriile. Mi-au plăcut dar câteva din ele, ba chiar le-am făcut și curte și in multe rënduri o curte din cele mai stáruitóre. A fost epoce in vieța mea când n'am gândit la altceva decât la aceea care-mi ocupase cugetarea, atunci eram indiferent la ori-ce și nu mai me distrá nimic; când nu o vedeam, eram un adevérat supliciu și așteptam, cu cea mai mare nerábdare, momentul când trebue să o véđ. Noptile de multe ori le făceam đí, iar đíua eram ca zápăcit. Ei véđi dta, cu tóte acestea veniá un moment, când fără să prind de veste, me pomeniam transformat cá nu mai me cunoșceam nici eu; din pasionatul de odinórá deveniam o ființă rece nepăsátóre, cu pofta destulá de mánecare și cu somn fără vise... in fine me vindecasem... trecea un óre-care timp, la mijloc, se întéplá să întélnesc altá páreche de ochi, care-mi plăcea, deveniam iarăș nebun

după densii, până ce după o trecere de vreme deveniam din nou nepăsător.

Dacă acesta se poate numi amor, bine; dacă nu, iar bine. Eu, pentru că me cunosc în deajuns, știu că nu eră amor, e o simplă plăcere: dă-i unui copil o jucărie, și vei vedea cât de mult are să o ingrigescă două trei zile, și cum are să o pue la căpăteliu când se va culca; va trece plăcerea, jucăria vei vedea-o ruptă și aruncată cine știe în ce colț. Cam tot astfel se întâmplă și cu dragostea... Intre amor și plăcere există o deosebire, mică în imaginație, dar foarte mare în realitate...

A!... dar cum bag eu de seamă, m'am apucat de teorii?... Scuză-mă, te rog și dă-mi voie să revin de unde plecasem... Dă-mă că... a! da!... rămăsesem acolo că e plăcut să ai o ființă care să te înțeleagă și să te iubească.

După cum vezi dar fatalitatea n'a voit să fie fericită, căci ai luat de soț nu pe acela, care ți-l alesese inima, ci pe acela pe care ți l'au impus părinții. După o lună, se înțelege, desiluzia a luat locul visurilor făcute cu atâta trudă în atâția amari de ani, căci te-ai vădut de odată căduță din culmea cea mai frumoasă, într-o prepastie, care se adâncește, cu cât te scobori mai mult: probabil că tot de atunci au venit și lacrimile, tovarășe până acum nedespărțite de dta, care ți-au mai îndulcit suferința și care au fost martore în multe nopți de nesomn la durerile dtale fizice. De multe ori ți-o fi venit în minte ideea să-ți cauți un amic, căruia să te poți confia cu încredere, și care să te și înțeleagă. Ai căutat și vei mai căuta poate mult de aci înainte, dar te asigur eu, că nu vei putea da peste un asemenea giuvaer, căci foarte cu anevoe se mai găsesc astăzi ființe, care să simtă ce spun și să aibă mila de nenorocirile altora. Mai lesne vei găsi vre unul care să te compare cu luna, cu soarele, sau cu vre-o livadă inverdită și să-ți vorbească trei ciasuri de patima inchipuită, care îl consumă, căutând să te convingă, că acele două minute cât a avut timpul să te vedă, au fost de ajuns ca să-și schimbe cursul sângelui, care de prea multă aprindere a luat-o pe altă cărare, iar inima-i arde mai reu decât un foc bengal.

Că ochii dtale pe care îi va compara cu noaptea, cu stelele, cu nucile poleite, cu alunile de Turcia, cu migdalele grecești, au făcut, când i-a vădut, să-i peră somnul, pofta de mâncare și durerea dinților. Ori-ce ai dice, nu așa fi în stare să cred că în calea dtale nu ai întâlnit asemenea greeri.

Pentru că am ajuns prea departe, dragă doamnă, dă-mi voie de o cam dată să inchiu aci.

GR. MĂRUNTEANU.

Bunica povestește.

O scenă familiară. Membrii familiei sunt duși la lucru. Numai copiii și bunica au rămas acasă. Mititeii s'adună toți în giurul bătrânei, care le povestește istorii frumoase, ca să le treacă vremea. Și toți ascultă cu drag. Și bunica tot povestește.

Femeia iubește numai în pasiunea dintei. În toate celelalte nu mai iubește. Dragostea ajunge pentru ea ca o haină pe care n'o poate arunca și pe care o îmbracă ca pe o mănășcă moale și subțire.

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Știri literare. Dl Grigore Halip, profesor la școala agronomică din Cernăuți, a scos la lumină o cărticică intitulată „Vinuri din pome“. — Dl G. Petrorici, locotenent gvard de artilerie în armata română, a tradus din franțuzește lucrarea „Considerațiuni generale asupra marșului parcurilor de artilerie și despre împotrărirea cu munițiuni de artilerie“ de B. Camps. — Dl Dumitru Stănescu a publicat la București două lucrări didactice: „Istoria Sacră a Vechiului Testament“ însoțită de geografia și harta Palestinei și „Dogmele și Misterele bisericii ortodoxe“.

Biblioteca de popularizare. Marele Taine, unul din cei mai geniali oameni ai veacului al XIX și cel mai mare critic european, îl pune pe Balzac alături cu nemuritorul Shakespeare. Balzac este întemeietorul direcției realiste în literatură și premergătorul școlii naturaliste franceze de azi, cum o mărturisește însuși Emile Zola, capul acestei școli. În nr. 6 al Bibliotecii de Popularizare a dlor Ralian și Ignat Samitca, se află traduse exact două nuvele foarte frumoase și foarte interesante ale acestui scriitor. În prima „La maison du chat qui pelote“ (Cotoiul cu mingea) avem o admirabilă și minuțioasă descriere a micii burghesii de la 1830 cu moravurile ei patriarhale, cu prejudeciile și orizontul ei mărginit. Analiza psihologică a iubirii dintre pictorul de Sommervieux și candida Augustina, este admirabil făcută și sfârșitul tragic al acestei iubiri emoționează și indușează până la lacrimi. A doua „Facino Cane“ este o povestire fantastică și bizară despre un nobil Venețian din familia regală, care ajunge în cele din urmă lăutar prin cărciumile din impregiurimile Parisului. În ambele aceste nuvele cititorul va rămâne fermecat de spiritul de observație pe care autorul îl posedă în cel mai înalt grad. Volumul este precedat de o prefață a traducătorului făcută după celebra critică a lui Taine, prefață care cuprinde și biografia autorului.

Gramatica limbii germane. În editura librăriei Socec et Comp. a apărut „Gramatica limbii germane“, un studiu aprofundat, lucrat după principiile metodice și practice pentru Români și în special pentru toate școlile publice și private, de dl Aurel Chicea-Comanescu, dr. în drept, profesor de limba și literatura germană la liceul Lazăr. Voluminoasă gramatică e împărțită în trei părți: etimologia, sintaxa și noua ortografie.

„Calicul“ incetăză — deocamdată. Dl Ioan Popa, redactorul „Calicului“ din Sibiu, anunță că din cauze neatârnatore de voința sa, s'întârzie edarea „Calicului“ pe timp nedeterminat.

TEATRU ȘI MUSICĂ.

Știri teatrale și musicale. Dna Laura Borbola, distinsa pianistă română din Sătmar, care a cântat în mai multe concerte românești, a dat la 14 l. c. un concert de adio în sala redutei din Sătmar. Din incidentul acesta, țiarul maghiar „Szatmár“ de acolo i adresază niște elogii în versuri. — Tenorul Vasiliu din București, care astăvără a cântat în câteva orașe din Banat și Ardeal, a fost distins cu premiul întâiu la concursul liric din Catania în Italia, pentru compoziția sa musicală „Dorul României“, cuvintele de dl P. Vulcan din România.

Teatrul Național din București. Repetițiile pentru stagiunea viitoare au început încă la 1|13 august. Stagiunea se va deschide cu tragedia „Hamlet” de Shakespeare, care nu s'a mai jucat de la mărtașă regre-tatului Manolescu. Rolul lui Hamlet va fi ținut de dl Nottara. S'au mai pus în repetiție următoarele piese: „Iacobiții” de François Copée, traducere de Ludovic Dauș, de care și noi am publicat vr'o doue poezii; „Scrisori de dragoste” de Gondinet, traducere de dl Ili-escu; „Țarina” de Scribe, traducere de Gr. G. Cantacuzino; „Afurisit Epure” localizare de Malla; „Cidul” de Corneille, tradus de Leonescu; „Moștenitorii” piesă tradusă asemenea din franțuzește și „Un leu și un zlot” comedie originală veche de dl D. R. Rosetti. Va să dică, aproape întregul repertoriu anunțat pân' acum se compune din traduceri și localisări; singură comediăra dlui D. R. Rosetti este originală, dar și aceea e veche, care s'a jucat de mult. Nici o piesă originală nouă.

Dșora Agata Bărsescu despre sine. Intrebată de directorul revistei beletristice vieneze: „An der Schönen blauen Donau”, cum a devenit artistă, dșora Agata Bărsescu i-a răspuns, printr'o scrisoare, din care scotem următoarele: Cum m'am făcut artistă? După o mare luptă cu mine însa-mi. De și tatăl meu, care eră colonel, trăia în societatea capitalei române, unde m'am născut, totuș am crescut retrasă, departe de societate. Crescută într'o mănăstire, la 15 ani voiam să port „vël”, părinții se opuseră, me luară din mâna călugărițelor. Îndată intrai în societate, bucurându-me de tôte plăcerele sale. Părinții me logodiră cu un tiner de poziție înaltă, pentru care am avut simpatie, dar n'a fost în stare să me abată de la dorința ce me tot mână cătră artă; n'am voit să me mărit și așa s'a stricat totul. Pentru a scăpa de neplăcerile și observările ce-mi făcure părinții, primii postul de învățătoare în pensionatul de fete din Ploești, o poziție insuportabilă. Aici me auți cântând profesorul de muzică Franchetti, care deșteptă în mine oș-care ambiție și me făcure să ies din pensionat. Câteva ore în conservator me făcure să cred în talentul meu și la insistența directorului Ion Ghica, me hotărâi să fac o încercare pe scena Teatrului Național. În doue drame și o poezie am creat rolurile și publicul incurgiă pe începătorea cu multă căldură. O reprezintăție a lui Salvini deșteptă în mine un mare entuziasm pentru arta dramatică. Salvini însuș, după câteva probe, me incurgiă în părerea mea. Induplecai pe tată-meu să se învoiescă să me duc la Paris și să me perfecționez în arta acăsta. Plecai cu mama; nu ajunsei înse la țintă, căci în Viena me dusei la Burgtheater, vëdui jucând pe Charlotte Wolter și remasei aici. Me dusei la hofratul Weillen și-l rugai să me primescă în școla de teatru. El mi-a răspuns! „Învëtă în-tëiu nemțește!” M'am apucat cu mult zel de învățatură și după trei ani fui primită în școla de teatru. Acum me aflam în elementul meu. Învëtăm cu plăcere și diligență. Un joc de probă înainte regisorului Burgtheatrului me făcure să sper într'un succes bun în viitor și obținerea medaliei de aur la concurs fu sigilul sôr-tei mele.

Serată teatrală în Armeni. Tinerimea școlară din comuna Armeni în Ardeal a dat în sêptemăna trecută o serată teatrală. Dșora Elena Opriș a declamat în costum național poezia „Dușmancele” de George Coșbuc; corul a cântat „Nevêsta care iubește” de Musicescu; tinerul Vasile Bratu a declamat poezia „Paul Chinezul” de I. Nenișescu; iar dșora Măriora Neagoe a declamat balada populară „Inelul și Năframa” din

colecția lui Alacsandri; în sfêrșit corul a cântat „Dis-a badea c'a veni” de Musicescu. Apoi s'a jucat comedia „Pietra din casă” de V. Alecsandri, prin dna Ana Lazar, dșorele Silvia Opriș, Rafila Țifra și dnii Valeriu Neamțu, Nicolae Petrescu, Vasile Bratu, Dumitru Ameni-an. După acăsta piesă dl Aurel Bratu a predat can-țoneta „Herșcu Boccegiu” de V. Alecsandri. Serata s'a sfêrșit prin o petrecere de dans.

O mică rectificare. Diarele „Gazeta Transilvaniei” (nr. 197) și „Dreptatea” (nr. 195) scriu că „România Musicală” revistă musicală, teatrală-literară, ce apare sub direcțiunea dlui Const. M. Cordonean la București, publicând o scurtă dare de sêmă despre concertul din Blaș și despre compoziția „Mănăstirea de Argeș” a dlui Iacob Mureșianu, dice: „Succesul a fost complet. Sala înșesată de lume. Toți au aplaudat eu entuziasm pe vrednicul compozitor, care a făcut atâta onore Blașului”. Cu durere sântem siliți a strică bucuria confrăților noștri, cari reproduc aceste rënduri drept probă de autoritate specialistă, și să constatăm că ele nu sânt ale „României Musicale”, ci numai reproduse, fără indica-re a isvorului, din nr. 35 al „Familiei”.

Serată teatrală în Hașfalău. La 10 22 septem-bre, cu ocaziunea adunării generale a Reuniunii învëtătorilor gr. or. români din districtul Sighișorei, se va arangia în Hașfalău și o serată declamatorică-teatrală, cu cântări și declamațiuni, apoi se va reprezintă come-dia „Pisica” de Teochar Alexi. După teatru urmëză petrecere de dans.

Concert în Caransebeș. Comitetul arangiator, constituit pentru arangierea festivităților cu ocaziunea iubileului de 25 de ani al Reuniunii învëtătorilor din diecesa Caransebeșului, invită la concertul împreunat cu joc, ce se va da duminică în 10 22 septembrie c. în sala otelului „Pomul verde”. Pentru comitetul arangia-tor: Andrei Ghidiu, president; Petru Ionescu, secretar. Venitul e destinat pentru Reuniunea învëtătorilor și pentru fondul elevilor bolnavi de la institutul teologic-pedagogic din Caransebeș.

Concert la Lipova. Reuniunea română de cân-tări din Maerele Timișorii va da un concert la Lipova, la 1|13 octombre.

Concert la Chizdia. Corul vocal al țeranilor din Chizdia, în Banat, a dat în duminica trecută un con-cert popular, în folosul școlărilor săraci de acolo. S'au cântat cvartete de Vidu, Vorobchievici, Porumbescu.

BISERICĂ și ȘCOLĂ.

Știri bisericesti și școlare. Pr. Sa episcopul Ioan Mețianu a adresat clerului seu o pastorală din incidentul introducerii legilor politico-bisericesti. — Maria Popa n. Cimponeriu, reposită de curënd în Ticvaniul-mare, a lăsat, după cum se serie „Dreptății”, afară de suma de 10.000 fl. testată dimpreună cu bâr-batul seu, acumă la mărtea sa 1/2, sesiune de pământ în folosul săracilor, bisericei 600 fl. și școlei 2 1/2 ju-ghere de pământ.

„Albina” pentru studenți. Institutul de credit și economii „Albina” din Sibiiu, condus atât de escelent, a luat o hotărâre, care va fi aplaudată de toți ômenii de bine. A înființat în casa sa din strada Măcelarilor „mêsa studenților”, la care 50 de studenți români de la școlele medii din Sibiiu vor căpëtă prânț gratuit, de la 1|13 octombre an. c. 5 și până la 18 30 iunie an. viitor.

Societatea de lectură Samuil Vulcan a tinerimei de la gimnasiul din Beiuș s'a constituit la 10 septembrie. Directorul gimnasiului, dl Ioan Butean, ca supraveghiator al societății, prezintă tinerimei drept președinte al societății pe dl profesor Ioan Kéri. Apoi biroul s'a ales astfel: notar al ședințelor Sabin Ignat stud. de cl. VIII; notar al corespondențelor Danil Sabou stud. de cl. VIII; secretar Trăian Morcan stud. de cl. VIII; cassar Leontin Boroș stud. de cl. VII; bibliotecar Constantin Pavel stud. de cl. VII; archivar Petru Herczeg stud. de cl. VII; controlor în comisiunea permanentă Victor Perényi și Virgil Mihulin stud. de cl. VIII și Victor Kretz stud. de cl. VII. Numerul membrilor ineriși e 58.

Esamenul de maturitate supletor în Blaș s'a ținut la 12 septembrie, în preșința directorului suprem Kuncz Elek și a comisariatului ministerial Putnok Miklós. Examinări au fost, după informațiunea „Unirei”, 10 studenți de la gimnasiul din Năsăud relegați pe câte trei luni și 5 studenți de la gimnasiul din Blaș relegați pe câte un an cu ocaziunea examenului de maturitate din 1893/4. Dintre năsăudeni unul s'a relegat încă pe trei luni, iar dintre blășeni doi au fost respinși pentru totdeauna. Cestiunea maturisanților ordinari de la gimnasiul din Blaș din anul 1894/5 încă nu e rezolvată.

Eparchia Aradului. Marți la 5/17 septembrie s'a ținut în Arad o conferință sub presiul Pr. SSale părintelui episcop Ioan Meșianu, luând parte Prea Cuvioșia sa părintele archimandrit și vicar episcopesc Iosif Goldiș din Oradea-mare, dimpreună cu toți protopresbiterii din eparchie. Obiectul conferinței a fost combinarea unei proceduri omogene în fața introducerii legilor politice-bisericești, în conformitate cu instrucțiunea dată de consistoriul mitropolitan.

Studentii români de la universitatea din Budapesta anul acesta s'au înmulțit foarte. Aprópe la toate facultățile s'au încriș mai mulți decât în anii trecuți. Sâmbăta trecută au ținut serata lor de cunoștință, la care au luat parte aprópe 70 de studenți. Cu asta ocaziune s'au pronunțat mai multe toasturi. Luând act cu bucurie de acest spor, accentuăm cu durere că nu toți fac parte din societatea Petru Maior, de unde în timpurile vechi nici un tiner român nu lipsia.

Curs de ingrigitoare la Blaș. La asilul de copii gr. c. român din Blaș în 1 octombrie n. se va deschide un curs de ingrigitoare de 6 săptămâni, pentru pregătirea și evaluearea acelor care doresc să fie aplicate ca ingrigitoare (doice, bone) la asilele de veră.

Congresul studenților români anul acesta se ține în orașul Câmpu-lung în România. S'a deschis la 8/20 septembrie și are să se încheie la 11/23 septembrie.

Societatea de lectură a elevilor de la institutul preparandial din Blaș, în ședința sa din 10 septembrie n. c. s'a constituit în modul următor: Președinte: M. O. D. Ioan F. Negruțiu, profesor; v.-președinte: dl Ioan Pampu, ped. curs. II, redactor al foii „Speranța” dl George B. Boieriu, ped. c. III, cassar dl Ioan Stanciu, ped. c. III, bibliotecar dl Teodor Stoia, ped. c. III, archivar dl Basiliu Poruțiu, ped. c. III, notar al ședințelor societății dl Teodor Bogdan, ped. c. III. Membrii critisători, la operatele, ce incurg la foia societății: dnii T. Stoia ped. c. III, Bogdan ped. c. III, G. Stefu, ped. c. III, M. Vaș ped. c. II, Il. Popescu ped. c. II și Nic. Dumitru, ped. c. I.

Stipendii pentru maramureșeni. Pentru dobândirea stipendiilor din fundațiunea vicariului Kőszeghy

se escrie concurs, cu termin până la 1 octombrie n. c. Pot petiționa juriști și studenți gimnasiali români de origine nobilă din Maramureș, pe lângă alăturarea cărții de botez, atestat despre originea nobilă și română, cum și testimoniul școl. din anul trecut. Petițiunile sunt a se adresa comitatului și a se trimite la subscrisul. — Sat-Șugatag. 7 septembrie n. 1895. *Tit Bud*, vicariul Maramureșului.

Noul edificiu gimnasial din Blaș, spune „Unirea” s'a inaugurat duminică după sfta liturgie. La sfințirea edificiului a fost de față corpul profesoral, tinerimea studioasă și mai mulți domni străini, cari și-au adus fiii și ficele lor la școlile din Blaș. Prelegerile s'au început în salele cele noue, cari sunt luminoase și spațioase. De și edificiul, care a costat la 44.000 fl., e terminat, totuș colecta pentru el și acum e binevenită și chiar dorită, căci fondul, din care se susține gimnasiul e peste măsură îngreunat.

Adunare de învățatori în Chiuești. Reuniunea învățătorilor români gr. or. din districtul Deșului, protopresbiteratele Cetatea-de-pétra, Deș, Solnoc și Unguraș, s'a ținut la 8/20 și 9/21 septembrie în comuna Chiuești, sub presiul dlui Alesandru Sighirtău. Învățătorii Gavril Garda, George Prigónă, Ioan Giorgia, Dimitrie Cămpian s'au fost inseris cu prelegeri teoretice și practice.

Adunare de învățatori la Rotbav. Reuniunea învățătorilor români gr. or. din districtul X Brașov al archidiecesei din Sibiu va ține adunarea sa generală în comuna Rotbav la 7, 8 și 9 octombrie n. Se vor discuta mai multe lucrări propuse de membrii reuniunii.

Adunare de învățatori în Livezeni. Reuniunea învățătorilor români gr. or. din districtul Devei, în archidieceasa Transilvaniei, s'a intrunit în adunare generală în comuna Livezeni la 9/21 septembrie. Președinte Nic. Sânzian, secretar Const. Baicu. Adunarea ține trei zile. S'au inseris cu prelegeri practice și cu lucrări, administratorul protopresbiteral Avram Stanca și învățătorii Const. Balcu, Nic. Mihăilă, Nichita Suculeț, Ilariu Tulburean, Ioan Fleșer, Ioan Branga, Const. Dima, I. Olariu, I. Rus, T. Neamț, G. Daniil, Nic. Rus, I. Bota, P. Hadan, I. Pătruțoiu, G. Reitescu, V. Milencovici și Porfiriu Nicóra.

Adunare învățătorescă în Târnova. Reuniunea cercuală a învățătorilor gr. or. români din inspectoratul Șiriei va ține adunarea sa la 30 septembrie n. în comuna Târnova, sub presiul dlui Alesiu Doboș, notar dl Iuliu Groșorean.

CE ENOU?

Hymen. Dl Eugen Salcă, jude la tribunalul din Deș, sâmbătă la 14 septembrie ș-a serbat cununia în Beiuș cu dșóra Florica Antal, fiica dlui protopop gr. c. Augustin Antal. La actul cununii, în mijlocul bisericii înșesată de lume, a oficiat însuș Esc. Sa episcopul Mihail Pavel, adresând noiei părechi o frumoasă cuvântare. — *Dșóra Elena Florian*, cunoscuta pianistă română din mai multe concerte, fiica regretatului Ioan Florian, fost președinte al tribunalului r. din Odorheiu-secuiesc, la 23 septembrie se va cununa cu dl Romul Ludovic Eitl, locotentent c. și r., în biserica gr. c. din Boșca-montană. — *Dl Ilie Moga*, absolvent de teologie și învățător la școla de fete a Reuniunii femeilor ro-

mâne din Sibiiu, s'a logodit cu dşóra Eugenia Trif, profesoră la şcola de fete din Sibiiu a Asociaţiunii transilvane. — *Dşóra Alesandrina Cunţan* din Sibiiu s'a logodit cu dl Iohannes Arthur Schmid, profesor de musică în Berlin. — *Dl Valeriu Opreanu*, absolvent de teologie al eparchiei Caransebeş, s'a logodit cu dşóra Mărióra Buia în Ciudanoviţa. — *Dl Iuliu Mureşan*, învăţător, şi dşóra Ana Farcaş, s'au cununat în duminică trecută la Borşa. — *Dl Ioan V. Vulsan* şi dşóra Eufrosina I. Clinciu se vor cunună duminică la 22 septembrie în Satulung, lângă Braşov. — *Dl Garril Pop de Leményi*, inginer la căile ferate în Timişóra, la 30 septembrie se va cunună cu dşóra Cornelia Doge. — *Dl dr. Em. Popescu*, profesor în Braşov, s'a cununat cu dşóra Gizela Truţa la 9 septembrie în Vêrşet. — *Dl I. Loschi* şi dşóra Gizela Beu s'au cununat la 7 septembrie în Hunedóra.

Majestatea Sa în Ardeal. La manevrele militare care se vor ţine săptămâna viitoare în giurul Huedinului, va lua parte şi monarcul. Cu ocaziunea acésta Maj. Sa va primi deputaţiunile în Cluş, duminică la 10.22 l. e.

Regele şi regina României la Viena. Intorcându-se de la Ragaz spre România, regele Carol şi regina Elisabeta a României, s'au oprit la începutul săptămânei doue zile în Viena, unde li s'au dat onoruri mari. Impăratul le-a făcut o vizită, care a ţinut jumătate de cias. Intrevederea a fost din cele mai cordiale, împăratul şi regele s'au sărutat de doue ori. Jci regele Carol şi regina Elisabeta au plecat spre Sinaia, unde au sosit vineri după mieđăđi.

Sciri personale. Prinţul *Ferdinand al României* şi prinţesa Maria s'au întors în săptămâna trecută din străinătate la Sinaia. — *Dl dr. Iosif Gall*, membru în casa magnaţilor, a fost decorat cu ordinul Francisc Iosif. — *Dl dr. Garril Suciu* a făcut cenzură de avocat la tabla regescă din Mureş-Oşorheiu.

Graţiarea condamnaţilor în procesul Memorandului. Visita regelui Carol la Ischl şi primirea extraordinar afabilă ce i s'a făcut, a trebuit să deştepte în ori cine speranţa, că prin aceea s'a inaugurat o schimbare în apreţiarea cauzei române. Nu peste mult, cam la o lună, dl prim-ministru, baronul Desideriu Bánffy, în discursul-program adresat alegătorilor sei din Şimleu a şi anunţat, că va propune Maj. Sale graţiarea condamnaţilor în procesul Memorandului. Abia la o săptămână, în 16 l. e., prinsonierii noştri de la Vaţ şi Seghedin au şi fost liberaţi. Astfel din închisóra de la Seghedin au eşit dnii dr. Ioan Raţiu, dr. Vasiliu Lucaciu şi Iuliu Coroian; din cea de la Vaţ dnii D. Comşa, dr. Teodor Mihali, Rubin Patiţa, dr. D. P. Barcian, Gerasim Domide, Mihai Veliciu şi Aurel Suciu, cu toţii 10. Ceialalţi condamnaţi şi anume dnii Patriciu Barbu, condamnat numai la doue luni, Nicolae Cristea şi Dionisiu Roman condamnaţi la câte opt luni, precum şi George Pop de Băseşci la un an, făcându-şi osenda, au eşit fiecare la timpul seu. Cei dece graţiati s'au intrunit în Budapesta, unde au trimis o deputaţie de curtoasie la ministrul president, rugându-l să innainteze mulţămita lor, iar mai târđiu o adresă omagială, la tronul Majestăţii Sale. Apoi s'au întors toţi acasă, unde au fost primiţi cu cea mai mare căldură.

Asociaţiunea transilvană. Comitetul a ţinut prima sa şedinţă după adunarea generală joi la 5 septembrie n. sub presiul vicepreşedintelui dr. Ilarion

Puşcariu, luând parte aprópe toţi membrii ordinari şi suplenti. Dl I. St. Şuluţiu a declarat în numele dlui Ales. Lebu, că nu primeşce alegerea sa de membru ordinar al comitetului; comitetul inse n'a primit dimisiunea. Noul secretar I, dl dr. Cornel Diaconovici, îşi va ocupă postul la 1 ianuarie, pân' atuncea tot dl Z. Boiu va redactă „Transilvania“, organul Asociaţiunii. Noul prim secretar a tradus în ungureşce statutele, care se vor inaintă la guvern. Dra Iovescu, profesoră ordinară provisorie la şcola de fete ş-a dat dimisiunea care a fost primită. — *Despărţământul Mediaş* se va intruni în adunare generală în Mediaş la 10.22 septembrie sub presiul dlui Ioan Moldovan, secretar dl Ioan Chendi.

Reuniunea femeilor române din Mediaş şi impregiurime va ţine la 17.29 septembrie adunare generală estraordinară în şcola gr. or. din Mediaş, spre a alege presidentă în locul decedatei Maria Roman. In aceeaş zi la 11 ore înainte de mléđăđi comitetul are să ţină o şedinţă estraordinară. Ambele aceste intruniri sânt convocate de presidenta prov. dna Iustina Chendi şi de secretara dna Sofia Puşcariu.

Reuniunea femeilor române din Abrud, Abrudsat şi giur a ţinut adunarea sa generală vineri la 8/20 septembrie, sub presiul dnei Ana Filip, secretar dl Alesandru Ciura.

Inaugurarea podului de peste Dunăre. La 14.26 septembrie se va face inaugurarea imposantului pod peste Dunăre, care va legă Dobrogea cu România la Feteşci. Inaugurarea se va face cu mare pompă, fiind faţă regele Carol, regina Elisabeta, prinţul Ferdinand, prinţesa Maria şi totă curtea, dimpreună cu persoanele invitate. După severşirea inaugurării, se va da o mesă, unde ministrul lucrărilor publice va ţine un discurs, iar regele va pronunţă un toast.

Necrológe. *Eufrosina Heliade*, fiica mai mare a lui Ion Heliade Rădulescu, a încetat din viaţă în săptămâna trecută la Bucureşci. Fiică predilectă a părintelui seu, scrie „Timpul“, intrupă innaltele simţeminte patriotice ale acestuia, moşteni cultura literară, cugetările filosofice şi iubirea de ómeni a lui. Ea îşi consacră viaţa operilor filantropice, insoţită de surióra sa Virginia Heliade, cu care în timpul din urmă primi să organizeze şi să dirigeze institutul de fete sárace Barbu Catargiu de la Maia, unde se retrase. Regina Elisabeta onoră cu o căldă şi cu totul osebită afecţiune pe Eufrosina Heliade, şi a ţinut să o cerceteze în persoană la patu-i de suferinţă, demers delicat cu care suverana n'a distins pe nimeni. La inmormântare a asistat lume multă. — *Elisabeta Pop*, sora dlui Iosif Pop, jude la Curia regescă, a murit la Şard, în etate de 45 ani.

Călinđarul săptămânei.

Dum. înainte de înălţarea S. cruci, Ev. dela Ioan, c. 3, gl. 7, a inv. 5.

Điua sept.	Călinđarul vechiu	Călinđ. nou	Sórele.
Duminică 10	Mart. Minodóra	22	Maurice 5 32 5 42
Luni 11	Cuv. Teodora	23	Tecla 5 34 5 40
Marţi 12	Mart. Autonom	24	Gerhard 5 35 5 38
Mercuri 13	Mart. Corneliu	25	Cleofas 5 37 5 35
Joi 14	(†) <i>Inalt. S. Cruci</i>	26	Ciprian 5 39 5 33
Vineri 15	Mart. Nichita	27	Waldemar 5 40 5 31
Sâmbătă 16	Cuv. Eufemia	28	Wenceslaw 5 42 5 28

Sosind tómnă, rugăm pe toţi cei ce primesc jóia noastră, inse încă n'au respuns abonamentul, să binevoiescă a-şi face datoria de ómeni corecţi.

Proprietar, redactor respunđător şi editor: IOSIF VULCAN.

CU TIPARUL LUI IOSIF LÁNG ÎN ORADEA-MARE.